

ric

Državni izpitni center

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

EVROPSKI SOCIALNI SKLAD

POROČILO O DELU

KOMISIJE ZA UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI V

VRTCIH, OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH TER

ORGANIZACIJAH ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

V LETU 2005

LJUBLJANA, FEBRUAR 2006

1. UVOD

Komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vrtcih, osnovnih in srednji šolah ter organizacijah za izobraževanje odraslih je v letu 2005 doživela precejšnjo spremembo, saj so bili imenovani novi člani komisije in nova predsednica.

Komisija je začela s svojim delom 1. julija 2005, ko je bila prva seja komisije v novi sestavi. Ker s strani ministra nismo dobili posebnih napotkov, smo svoje delo zastavili tako, da smo upoštevali dosedanje delo komisije, razmere v vzgojno-izobraževalnih organizacijah, zatem vizijo razvoja naše države ter usmeritve Evropske unije.

V prvih šestih mesecih je imela Komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter organizacijah za izobraževanje odraslih pet sej, preko dvajset sestankov delovnih skupin in organizirala je tudi posvet. V okviru teh dejavnosti smo konsolidirali svoje delo, organizirali poseben posvet z mednarodno udeležbo, zastavili okvirni koncept, izvedli anketo o obstoječih projektih kakovosti v šolah in vrtcih, pripravili vsebinske okvire za razpis za vrtce in šole, spodbudili delo projektnih skupin za kakovost na CPI in ZRSS, začeli z razvojem bogatega knjižnega materiala in drugih gradiv za strokoven in informativen pristop k nadaljnjemu delu, izdali posebno publikacijo, ki so jo dobile vse šole in vrtci ter izdelali novo spletno stran. V tem času smo za bodoče sodelovanje pridobili tudi nekatere tuje strokovnjake iz Škotske, Nemčije, Danske in Nizozemske (s katerimi smo v preteklosti sodelovali v mednarodnih projektih, in ki so med vrhunskimi strokovnjaki na področju razvoja kakovosti v izobraževanju). Komisija se svojega dela loteva kar najbolj celovito, usmerjeno in dolgoročno.

V letu 2006 se delo komisija naravnava na strokovno spremljavo projektov razpisa Mreže kakovosti, analizo ankete iz leta 2005, širjenje znanja in informacij s področja razvoja kakovosti v izobraževanju z nadaljnjim razvojem spletnih strani (spletna učilnica), pripravo seminarja (za skupino svetovalcev iz ZRSS, ACS, CPI in ŠR) in posveta z mednarodno udeležbo. Poleg tega komisija želi nadaljevati z izdajo (prevodom) publikacij in podporo nekaterih drugih projektov.

V času svojega delovanja se komisija ni odločila za pripravo podrobno izdelanega koncepta razvoja kakovosti. Vzrok temu so projekti in prakse mnogih vrtcev in šol, ki kažejo, da so le-ti na tem področju že veliko naredili, vendar po različnih poteh (modelih, pristopih). Obenem pa je v Sloveniji še vedno veliko institucij, ki ima zelo malo izkušenj na področju razvoja samoevalvacije in avtonomije. Člani komisije se zavzemamo, da v tako raznolikem prostoru pristopimo k razvoju kakovosti postopoma. Ob tem gradimo lasten, primeren koncept, ki bo sčasoma pripeljal tudi do merljivih in mednarodno primerljivih rezultatov.

V prvih šestih mesecih se je pokazalo tudi nekaj preprek, ki nam kot komisiji onemogočajo bolj tvorno delo. Najprej je morda problem v tem, da smo vsi člani polno zaposleni in da to delo opravljamo poleg rednega. V bodoče bi predlagali vsaj delno profesionalizacijo članov komisije in oblikovanje dela v nekaj letnem projektu (tako kot v drugih državah EU). Druga ovira, če lahko tako rečem, je neravnovesje v strokovnosti in sodelovanju članov komisije. Večina dela pade na nekaj članov, kar je zopet preveč. Kot tretje želim opozoriti na neurejenost področja kazalnikov v izobraževanju. Ta problem je tesno povezan z nadaljnjim razvojem kakovosti, zato predvidevamo, da jih bo v bodoče potrebno temeljito pretresti.

dr. Monika Tratnik

2. NALOGE KOMISIJE ZA UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI V VRTCIH, OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH TER ORGANIZACIJAH ZA IZBRAŽEVANJE ODRASLIH

Ministrstvo za šolstvo in šport je 22. 7. 2003 imenoval Komisijo za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter organizacijah za izobraževanje odraslih. S sklepom z dne, 19. april 2005 je bilo razrešenih 10 članov skupaj s dotedanjo predsednico.

Razrešeni člani in članice: dr. Ljubica Marjanovič Umek, Barbara Breznik, mag. Renata Grom Zupanc, dr. Janez Krek, dr. Zdenko Medveš, Petra Rozman, dr. Ivan Skubic, Diomira Tkalčič.

Novi člani komisije so:

dr. Monika Tratnik (predsednica), Marija Kavka, Zdenka Schauer, Marija Stanič, Jože Zupančič, Vida Hlebec;

ostali člani in članice: dr. Andreja Barle Iakota, Gašper Cankar, Karmen Cunder, Barbara Japelj Pavešič, dr. Andrej Koren, Darko Mali, mag. Tanja Možina, Nada Požar Matijašič, Alojz Pluško (z zamenjavo vodstva ZRSŠ je A. Plušku prenehala funkcija člana - imenovan bo nov član oz. članica kot predstavnik ZRSŠ), dr. Anja Podlesek (izstopila septembra 2005).

Mandat traja 5 let (julij 2008).

Naloge opredeljene v sklepu:

- spremlja projekte ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na področju vzgoje in izobraževanja v mednarodnem prostoru ter koncepte in modele ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v slovenskih vrtcih in šolah;
- koordinira aktivnosti za razvoj metodologije in merskih pripomočkov za ugotavljanja kakovosti;
- vzpostavlja in razvija sistem ter baze podatkov, ki bi v vrtcu oz. šoli omogočali primerjave ugotovljenega stanja po različnih področjih in kazalcih kakovosti;
- oblikuje priporočila za izdelavo pravil za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vrtcih in šolah;
- spodbuja sodelovanje zunanjih ekspertnih skupin in posameznih ekspertov pri samoevalvaciji v vrtcu in šoli;
- spodbuja medsebojno sodelovanje vrtcev in šol, strokovnih aktivov in skupin ter drugih strokovnih teles;
- pripravlja strategije razvoja na področju ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti na področju vzgoje in izobraževanja
- pripravlja poročila za ministra,
- opravlja druge naloge.

3. DEJAVNOSTI KOMISIJE ZA UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI V VRTCIH, OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH TER ORGANIZACIJAH ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V OBDOBJU OD JULIJA DO DECEMBRA 2005

3.1 SEJE

Komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter organizacijah za izobraževanje odraslih se je v obdobju od julija 2005 do decembra 2005 sestala petkrat. Na prvi seji 1. 7. 2005 se je komisija v novi sestavi konstituirala, pregledala dosedanje opravljeno delo in načrtala oris dela za naprej ter naloge porazdelila trem delovnim skupinam komisije.

Na drugi seji, dne 30. 8. 2005, je komisija pregledala opravljeno delo po delovnih skupinah. Potrdila je pripravo vprašalnika za analizo stanja po vrtcih in šolah, s katerim bi komisija pridobila podatke o obstoječem stanju glede različnih projektov kakovosti v vrtcih in šolah. Prav tako je potrdila predlog o prevodu in pošiljanju publikacije *Ustvarimo ogledalo za svojo šolo* na šole in vrtce. Sklenila je, da pripravi posvet, na katerem bi strokovnjaki z različnih vidikov osvetlili pomen kakovosti in umestili samoevalvacijo v širši kontekst zagotavljanja kakovosti v vzgoji in izobraževanju. Komisija je podprla prevod dveh gradiv CEDEFOP.

Na tretji seji, 27. 9. 2005, ki je potekala v okviru posveta je komisija podprla izvajanje dveh razvojnih študij na Državnem izpitnem centru z naslovom »Priprava testov znanja z nepretestiranimi nalogami« in »Vpliv objektivnih podatkov na vzpodbujanje kakovosti v šolah«, katerih cilj je spodbujanje uporabe objektivnih podatkov o dosežkih učencev in dijakov v procesih samoevalvacije.

Na četrti seji, 7. 11. 2005, je komisija obravnavala zaključke s posveta na Rogli ter gradivo s pripombami potrdila. Prav tako je komisija obravnavala osnutek za vsebinski okvir javnega razpisa za vzgojno-izobraževalne organizacije na področju kakovosti.

Na peti seji, 7. 12. 2005, je komisija potrdila vsebinski okvir za javni razpis za vrtce in šole in ga posredovala Uradu za razvoj šolstva. Komisija je obravnavala tudi predlog aktivnosti komisije za leto 2006.

3.2 DELOVNE SKUPINE

Komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter organizacijah za izobraževanje odraslih je na svoji prvi seji imenovala tri delovne skupine:

- delovna skupina za pregled obstoječih projektov samoevalvacije in drugih oblik razvoja kakovosti na ravni vrtca/šole/zavodov za izobraževanje in pripravo predlogov,
- delovna skupina za pregled in pripravo kvantitativnih indikatorjev (nacionalni in mednarodni),
- delovna skupina za pripravo predlogov uvajanja in zagotavljanja kakovosti.

Delovne skupine so se sestajale po potrebi. Poleg treh zgoraj navedenih delovnih skupin so se oblikovane še druge manjše skupine, v katerih so posamezni člani in članice komisije pripravljale gradiva za seje komisije.

3.3 POSVET

V okviru posveta, ki ga je organizirala Komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti je dr. Monika Tratnik, podala uvod in predstavitev poteka posveta. Mag. Slava Pevec Grm, Center za

poklicno izobraževanje, je predstavila Lisbonsko strategijo in druge EU dokumente v povezavi s strategijo razvoja Slovenije na področju izobraževanja.

V drugem sklopu predavanj je mag. Helga Brigita Kočvar, MŠŠ, predstavila program INES (Kazalci o izobraževalnih sistemih), dr. Andreja Barle Lakota, MŠŠ, Urad za razvoj šolstva pa je predstavila Ciljno raziskovalne projekte (CRP) s področja indikatorjev izobraževanja.

V tretjem sklopu predavanj je dr. Kees Horsman, vodja nacionalnega projekta zagotavljanja kakovosti na podlagi samoevalvacije v nizozemske šole, imel predavanje System of Quality Assurance in Netherlands (Q5).

V četrtem sklopu predavanj sta mag. Tanja Možina, Andragoški center Slovenije, in Darko Mali, Center za poklicno izobraževanje, predstavila nekatere evropske primere projektov razvoja kakovosti na področju poklicnega izobraževanja. Vsem predavanjem so sledile razprave. Udeleženci pa so sodelovali tudi v delavnicah na temo razvoj koncepta dela Komisije za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter organizacijah za izobraževanje odraslih. V prilogi 1 so zbrani zaključki s posveta, ki je potekal 27. in 28. september 2005 na Rogli.

3.4 VPRAŠALNIK O KAKOVOSTI ZA VRTCE IN ŠOLE

Komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti je pripravila »Vprašalnik o kakovosti za vrtce in šole« za povzetek stanja na šolah glede vključenosti v različne projekte s področja kakovosti. Vprašalniki so bili razposlani na šole novembra 2005. Razposlanih je bilo 842 vprašalnikov, vrnjenih pa 336. Komisija bo pripravila analizo vprašalnika v začetku leta 2006.

3.5 RAZPIS ZA VRTCE IN ŠOLE V OKVIRU ESS ZA LETO 2006

Komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti je pripravila vsebinsko podlago za razpis za vrtce in šole v okviru ESS za leto 2006. Namen razpisa je spodbuditi aktivnosti ugotavljanja in razvijanja kakovosti v vrtcih, osnovnih, strokovnih in poklicnih šolah, gimnazijah, šolskih centrih ter javnih zavodih s področja vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami in s tem spodbuditi samorazvojno funkcijo vrtcev in šol. Področja kakovosti v vrtcih/šolah so: doseganje ciljev kurikula, vodenje in upravljanje, vzgojno-izobraževalni proces (pouk, dodatne dejavnosti, izbirne vsebine, povezava z okoljem itd.), učitelji, udeleženci oziroma otroci/učenci, šola in starši.

3.6 PUBLIKACIJE

Z namenom spodbujati kakovost vzgojno-izobraževalnega procesa v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter organizacijah za izobraževanje odraslih je bila vrtcem (razen tistim pri OŠ – le-tem bo poslan ponatis) in šolam poslana publikacije *Ustvarimo ogledalo za svojo šolo* (prevod publikacije: *I-Probenet, Comenius 3 network on self-evaluation at school, Create a mirror for your school – več avtorjev*) – Priloga3. Publikacija je nastala kot rezultat triletnega mednarodnega projekta, v katerem je poleg deset drugih držav, sodelovala tudi Slovenija. V njej so zbrani koncepti in dobre prakse samoevalvacije kot ključnega elementa razvoja kakovosti v enajstih državah.

V skladu s ciljem vzpodbujanja kakovosti v vzgojno-izobraževalnih organizacijah je komisija za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti podprla izdajo zbornika z naslovom »*Oblikovanje nacionalnega in izvedbenega kurikula v poklicnem in strokovnem izobraževanju odraslih*« - več avtorjev, prav tako pa tudi delo dr. Hozjana »*Poklicna identiteta pod lupo strukturalnega funkcionalizma*«. Obe publikaciji bosta izšli v začetku leta 2006. Prav tako je tudi podprla prevod dveh publikacij CEDEFOP:

Technical Working Group on Quality in VET (An European Guide on Self-assessment for VET Providers, Final version) in

3.7 KNJIŽNICA

V okviru razpoložljivih sredstev je komisija podprla vzpostavitev »knjižnice« z literaturo s področja kakovosti (Priloga 3: seznam literature). Nabavljene so bile knjige s področja ugotavljanja in razvijanja kakovosti, samoevalvacije in metodologije. Knjige so na razpolago strokovnjakom komisije, javnih zavodov in vsem ostalim zainteresiranim, saj so vpisane v kooperativni online bibliografski sistem COBISS.

3.8 SPLETNE STRANI

V času delovanja komisije v novi sestavi so bile na novo oblikovane in postavljene tudi spletne strani, ki predstavljajo sestavo komisije, njeno delo in različna gradiva. Objavljene so na spletni strani Državnega izpitnega centra: <http://kakovost.ric.si/default.asp>

4. PREDLOG NAČRTA DELA KOMISIJE ZA UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI V VRTCIH, OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH TER ORGANIZACIJAH ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V LETU 2006

- Strokovna spremljava izbranih projektov na razpis za sofinanciranje mrež vzgojno-izobraževalnih organizacij na področju ugotavljanja in razvijanja kakovosti v letih 2006 in 2007;
- Priprava povzetka stanja o različnih projektih kakovosti v vrtcih in šolah (analiza »Vprašalnika o kakovosti za vrtece in šole«);
- Priprava predloga kazalnikov za področje kakovosti;
- Nadaljnje razvijanje spletnih strani, katere namen je širiti znanje (spletna učilnica) in informacije s področja razvoja kakovosti v izobraževanju;
- Priprava seminarja za skupino svetovalcev iz ZRSS, ACS, CPI in ŠR, ki bodo nudili strokovno podporo vrtcem in šolam in organizacijam za izobraževanje odraslih;
- Priprava priročnika za razvoj kakovosti;
- Organizacija posveta z mednarodno udeležbo;
- Izdaja izbranih prevodov s področja kakovosti;
- Podpora dodatnih razvojnih projektov kakovosti (odvisno od finančnih sredstev).

5. POBUDE

- postopna ureditev kazalnikov v izobraževanju;
- strokovno okrepitev komisije, delna profesionalizacija.